

YLÖJÄRVEN PIHATANHUA VALITTIIN VUODEN 1997 YMPÄRISTÖRAKENTEESI

Maritta Koivisto

1.

VUODEN 1997 YMPÄRISTÖRAKENNE - KILPAILUN TUOMARISTO

- toimitusjohtaja Kari Koivunen, (tuomariston puheenjohtaja), Lohja Abetoni Oy
- toimitusjohtaja Pekka Leskinen, Viherympäristöliitto
- toimitusjohtaja Pekka Metsola, Puutarhaliitto
- arkkitehti Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto
- maisema-arkkitehti Olle Helling, Uusi Maisema-arkkitehtiliitto
- toimitusjohtaja Pekka Jauhainen, Kiviteollisuusliitto
- arkkitehti Kari Järvinen, Suomen Arkkitehtiliitto
- yliarkkitehti Ritva-Liisa Salmi, ympäristöministeriö
- toimittaja Seija Katila, aikakauslehdistö
- toimitusjohtaja Erkki Kuoppamäki, Suomen Asunomessut
- maisema-arkkitehti Taina Mäenpää, Suomen Maisema-arkkitehdit.

1. Roope Siirainen ja Juhani Boman. Kuvat 2.- 6., Liisa Ojala / Kuvakati.
- 2.,3. Pimeän ajan viihtyisyyttä on lisätty tunnelmallisella ja lämpöisellä valaistuksella.
4. Kiviseinämään on liitetty kalliokasvit ja muita istutuksia.
- 5.,6. Luonnonkivi, betonikivet ja istukset on liitetty toisiinsa

Puutarhaliiton ja Rakennustuoteteollisuus RTT ry:n seitsemättä kertaa järjestämän Vuoden Ympäristörakenne -kilpailun voittajaksi valittiin *Pihatanhua -niminen pihakatu Ylöjärven kunnan Veittijärvellä*. Voittajakohteen osalta kunniakirjat myönnettiin *Ylöjärven kunnalle, Arkkitehtityö Oy:lle, Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy:lle* ja valosuunnittelija, TeM *Roope Siiraiselle*.

Kunniamaininnan kilpailussa sai *Nørresund-byn tori* Ålborgin kaupungissa Tanskassa, jonka suunnittelusta myönnettiin kunniakirja maisema-arkkitehti, maa, mdl *Pirkko Aarnio Faaborgille*.

Vuoden Ympäristörakenne -kilpailun tavoitteena on tehdä tunnetuksi tasokkaita ympäristökokonaisuuksia, joissa hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella on luotu esteettisesti ja toiminnallisesti kestävä, hyvä ympäristö.

TUOMARISTON PERUSTELUT

"Pientaloalueen asukkaiden yhteinen tila"

Vuoden 1996 asunomessualueella sijaitseva Ylöjärven kunnan Veittijärven alueella sijaitseva Pihatanhua-niminen pihakatu muodostaa sitä rajaavien pientalotonttien asukkaiden yhteisen julkisen tilan.

Tuomariston mielestä kilpailuun rajatulle alueelle on paikan lähtökohdista syntynyt henkeä. Alue on pienimuotoinen, ihmisläheinen ja toimiva. Luontaista mittakaavaa omaavassa kohteessa pientalopihan yksityinen tila jatkuu luontevasti yhteisenä pihakatuna. Katu on linjattu maastoon kauniisti. Kadun rakenteellisten ratkaisujen ja onnistuneen eri materiaalien yhdistelyn tuloksena on syntynyt alueen asukkaiden yhteinen tila, jossa jalankulkijat ovat etusijalla.

Alueen toteutus on herkkää ja esimerkillistä. Käytettyjen pintamateriaalien välinen tasapaino on hyvä. Luonnonkiveä on hyödynnetty kohteessa myönteisellä tavalla. Kohteen valaistus on suunniteltu toimivaksi osaksi kokonaisuutta myös eri vuodenaikoina.

Pientaloasumisen asema Suomessa on vah-

va. Siksi onkin tärkeää tuoda esiin esimerkkejä hyvistä ja onnistuneista pientaloalueista. Tuomaristo arvosti Ylöjärven kunnan panostusta alueen syntymiseen. Kunnan rooli alueen kaavoittajana ja rakentajana on merkittävä. Hyvä kaava luo perusedellytykset mittakaavallisesti hyvän ja luontosuhteet huomioonottavan ympäristön toteuttamisen.

Kilpailukohde ja sen lähiympäristö ovat hyvin hoidettuja. Tuomariston mielestä kohteen tason säilymisen kannalta onkin keskeistä, kuinka hyvin asukkaat sitoutuvat alueen ylläpitoon jatkossa.

KOTIKATU

- Pihatanhua muodostaa "kotikadun", katupihan, eräänlaisen kokoojakadun, jossa tilan toiminnallinen ja tilallinen jäsentäminen oli tärkeä tavoite kokonaisuutta jaoteltaessa, kertoo arkkitehti *Juhani Boman* suunnitelmasta. Katutila on leveydeltään vaihteleva ja kadun suvantopaikoista muodostuu oleskelu- ja leikki-alueita. - Kotikadun varrella tulee tapahtua: peliseinäkkeitä, grillikatot istuskelupaikoihin ja rauhallisia oleskelutiloja on liitetty suvantopaikkoihin. Katutilaa on jäsennöity myös eri toimintoille ja käyttäjäryhmille muun muassa rakenteellisin ratkaisuin, ajotilan mutkitelulla, pintojen vaihtelulla ja erilaisilla luonnonelementeillä.

Autoväylät, viheralueet ja jalankulku on jaoteltu kokonaisuudeksi, jossa luonto on lähellä. Pinnoissa on suosittu vettä läpäiseviä pintamateriaaleja ja viheralueita. Tontit liittyvät pihakatuun avoimesti, vain kevyellä rajauksella.

- Eri tilojen jäsentäminen kokonaisuudesta oli haastava tehtävä. Pihatanhuan valaistuksella on toisaalta korostettu tai jäsennöity tilaa. Samoin valaistusratkaisut toimivat optisina ohjaajina esimerkiksi kadun risteävissä kohdissa, kertoo TeM *Roope Siirainen*. Valaisinten eri värilämpötiloja on käytetty jalankulku- ja ajoväylien erottamiseksi toisistaan. Häikäisyn minimointi oli myös erityisesti huomioitava erilaisia valaistustilanteita tutkittaessa, painottaa Siirainen.

2.

4.

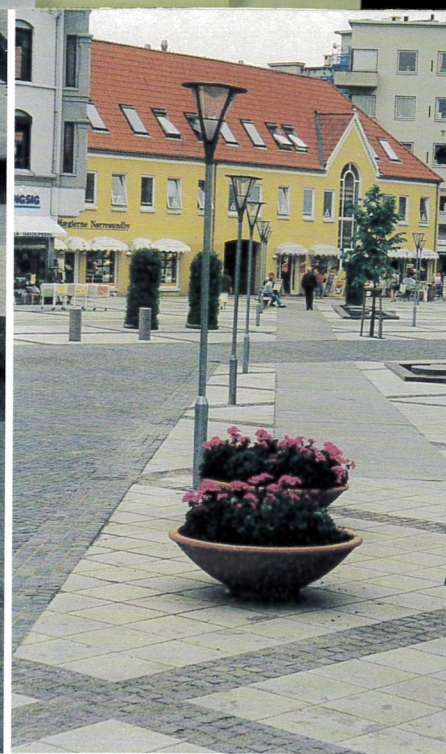
3.

5.

6.

1., 2.

KUNNIAMAININTA SUOMALAISELLE SUUNNITTELUVIENNILLE TANSKAAN

Nørresundbyn tori Ålborgin kaupungissa Tanskassa on tähän mennessä kilpailun historian ensimmäinen ulkomailla sijaitseva kohde.

Tuomaristo totesi, että liikene ympäristön ja julkisen ulkotilan saneeraus on aikaansaanut esimerkillisen kaupunkimiljöön, jossa joukko- ja kevytliikenteen asemaa korostetaan. Torialue on toimiva, eri materiaalien yhdistäminen taitavaa ja työn jälki arvioitavissa laadukkaaksi. Kohteen suomalainen suunnittelija on käyttänyt runsaasti erilaisia luonnonkivilaatuja, erityisesti graniittia, jotka kaikki on viety Suomesta. Tuomariston mielestä kohde on myönteinen ja kannustava esimerkki suomalaisesta suunnittelu- ja materiaalienviennistä.

Vaikka tanskalaisen ja suomalaisen ympäristörakentamisen kulttuuri ja perinne eivät välttämättä ole yhteismitallisia, tuomaristo päätyikin myöntämään kunniamaininnan henkilökohtaisena kohteen suomalaiselle suunnittelijalle, Pirkko Aarnio Faaborgille, joka on myönteisellä tavalla yhdistänyt kahden eri maan tekijöitä toisiinsa.

3.

PIRKKO AARNIO FAABORG

Pirkko Aarnio Faaborg on toiminut Tanskassa maisema-arkkitehtina yli kaksikymmentä vuotta valmistuttuaan Århusin arkkitehtikoulusta vuonna 1976.

– Ympäristösuunnittelu on useimmiten rakennusten ympäristön suunnittelua, joten ympäristösuunnittelijan tulee miettiä suunnitelmassaan rakennuksen arkkitehtuuria vastaavaa ilmaisumuotoa. Siten aikaansaadaan harmoninen kokonaisuus, painottaa Aarnio Faaborg.

Tanskassa on puutarhansuunnittelulla ja maisemasuunnittelulla pitkä perinne. Suomessa maisema-arkkitehdin työ on ollut viime vuosiin asti enemmänkin puutarha-arkkitehdin työtä, kun taas Tanskassa se on ollut maisema-arkkitehdin työtä jo pitkään.

– Tanskassa ympäristöt suunnitellaan, toteutetaan huolellisesti ja samanaikaisesti rakennushankkeen kanssa, koska rakennuslupaa

5.

9.

ei myönnä jos ympäristösuunnitelmaa ei ole rakennuksen kanssa. Toteutumista valvotaan kuten rakennuksen toteutusta. Yhteistyö hankkeen eri osapuolien välillä on tärkeää heti hankkeen alusta lähtien, muistuttaa Pirkko Aarnio Faaborg.

Tanskassa päällysteistä suurin osa on betonikiviä tai tiililaattaa, koska raaka-ainetta, sora ja savea on runsaasti saatavilla. Sitä vastoin luonnonkivi on tuotava muualta suurten kallioiden puuttuessa Tanskasta.

Aarnio Faaborg on elokuusta lähtien toiminut omassa maisemasuunnittelutoimistossaan. Hän on kiinnostunut työskentelemään suomalaisten betonialan yritysten kanssa muun muassa tuotesuunnittelun alalla, josta hänellä on vuosien kokemus toimittuaan Tanskan yhdessä suurimmista C.F. Møllers Tegnestue -arkkitehtitoimiston maisemaosaston osastonsuunnittelun ja -arkkitehtina.

6.

Lisätietoja:

Tegnestuen Havestuen, Landskapsarkitekt maa.mdl. Pirkko Aarnio Faaborg, Svanekevej 8, DK-8210 Århus V, Danmark tel. (45) 86160030, fax. (45) 86160922

- 1.,2. Nørresundbyn tori Ålborgissa, Tanskassa. Kuvat, 1.- 8., Pirkko Aarnio Faaborg.
- 3.,4. Århusin yliopistollisen sairaalan ympäristön maisemasuunnitelmassa kivikäärme ui ikkunan läoi sisääntuloalaa.
5. Århusin yliopiston tutkijalaitoksen ympäristössä on tavoiteltu pintakalliovaikutelmaa.
- 6.,7.,8. Grundfosin kehitys- ja teknologiakeskuksen pääsisäänkäynnin järjvimaaisema symboloi pumpputehtaan imagoa. "Rantakivillä" voi vilvoitella.
9. Pirkko Aarnio Faaborg.

